

UPPSALA
UNIVERSITET

Nyhetsblad för
Ångströmlaboratoriet

Sept 2007

Det händer på

G

Ångström

Kai Siegbahn 1918–2007

En av Ångströmlaboratoriets och svensk fysiks stora gestalter, Kai Siegbahn, har avlidit i sitt sommarhem i Ängelholm fredagen den 20 juli 2007 i en ålder av 89 år. Det är en aktningsvärd ålder, som i allmänhet kräver mycken vila, men Kai var mitt uppe i sin planering av höstens arbete. Det var hans signum – se framåt och arbeta vidare, det finns ingen anledning att slå sig till ro med det man har uppnått. Det var också hans budskap till alla oss andra.

Kai Siegbahn föddes i Lund. Hans far var Manne Siegbahn, en framstående fysiker och Nobelpristagare (1924) med ett särskilt intresse för röntgenfysik. Vid denna tid utnämndes Manne Siegbahn till professor i fysik i Uppsala och familjen flyttade till Fysikum:s prefektvillan invid institutionen vid Thunbergsvägen. Om detta skrev Arne Eld Sandström i sina Minnen från Fysikum: "Till den akademiska idyllen kom Manne Siegbahn, om inte som en stormvind så åtminstone som en frisk

morgonbris". I denna miljö växte Kai upp och han fick ofta följa med sin pappa in på laboratoriet.

Kai Siegbahns akademiska karriär började i Stockholm. Där fick han sin första utnämning till professor 1951 endast drygt 30 år gammal. Efter några år utnämndes han till professor i fysik i Uppsala, och han kunde

då återvända till villan vid Thunbergsvägen, som blev hans och familjens hem i Uppsala ända fram till pensioneringen 1984. På Fysikum återkom "morgonbrisen" med förnyad kraft – Kai startade en serie nya forskningsprogram. Hans intressen låg då främst inom kärnfysikens område, men hans tankar gick ofta till elektroniska-

len och man fann snart att β -spektrometrar för kärnspektroskopi kunde omvandlas till instrument för studiet av atomernas elektronskal. Redan 1952 skrev han sin första artikel om möjligheten till sådana studier och ett par år efter ankomsten till Uppsala genomfördes de första lyckosamma experimenten. Den elektron-spektroskopi man därmed startat gavs namnet ESCA – Electron Spectroscopy for Chemical Analysis.

Nya instrument byggdes i rask takt på institutionen och nya forskningsgrupper bildades. Fysikum i Uppsala blev ett elektron-spektroskopins Mekka dit forskare från hela världen sökte sig. Den spektroskopiska traditionen från Anders Jonas Ångströms dagar levde vidare med full kraft, och i slutet av 1960-talet skrevs de två monografier, "ESCA-böckerna", som fortfarande utgör en grund för elektron-spektroskopin.

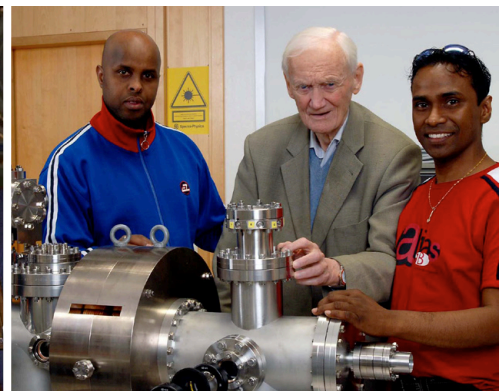
(En längre text finns på <http://www.angstrom.uu.se/pagang/dokument/41-KaiSiegbahn.pdf>)

Kai och Manne Siegbahn vid den "järnfria spektrometern" i det så kallade Diöslaboratoriet.

Föredragshållaren.

Kai Siegbahn tillsammans med sina två sista examensarbetare Lee Maax (t.v.) och Mohammad A. Sabur (t.h.) i maj månad 2007.